

Goed te onderhouden halfverharding

Bestone wint terrein op golfbanen

Het zijn tevreden klanten, de greenkeepers en aannemer die inmiddels ervaring hebben met Bestone-halfverharding van Graniet Import Benelux BV. 'We gebruiken Bestone al jaren voor schouwpaden langs spoorlijnen', vertelt Marcel Nusselein, verantwoordelijk voor sales. 'We zien dat het nu ook al enkele jaren naar tevredenheid op golfbanen gebruikt wordt.'

Auteur: Heidi Peters

Het begon met een paar proefstukjes, en na een half jaar werden alle paden op landgoed Welderen bij Elst in de provincie Gelderland vervangen door Bestone. 'Feitelijk zijn de paden niet vervangen', legt greenkeeper Ronald van Os uit. 'Bestone is eenvoudig zelf aan te brengen. We hebben het op de bestaande paden van gebroken schelpen gelegd. Onze leden waren niet zo gelukkig met de schelpenpaden. Er ontstonden vrij snel kuilen en wanneer daar regen in bleef staan, werden die ook nog eens veel groter. Bestone kon zo over de schelpen gelegd worden. Het ligt er inmiddels ruim twee jaar, naar tevredenheid.'

Goed vochtpercentage, mooi resultaat

De mogelijkheid om het relatief eenvoudig zelf aan te leggen, maakt het product Bestone ook kostentechnisch interessant. Van Os: 'We hebben vooraf verschillende opties onderzocht en ook bij andere golfbanen, waaronder Golfclub Zeewolde, gekeken naar de verschillende gebruikte halfverhardingen. Het gaat bij ons om bijna drie kilometer pad. In Zeewolde lag al wat langer Bestone en ook daar was het door de club zelf aangelegd. Voor de aanleg hadden ze zelf een soort sleet gebouwd; die mochten wij gebruiken. Dat maakte het allemaal goed te doen. De klanten zijn er heel tevreden over.' Albert Timmerman is directeur van Vos Golf en

Sport te Zuidwolde (Drenthe), een aannemersbedrijf dat is gespecialiseerd in onderhoud en aanleg van golfbanen. 'Sinds 2019 werken we met Bestone van Graniet Import Benelux. We hebben het aangelegd bij Leeuwarder Golfclub De Groene Ster. Daar lagen paden van menggranulaat met schelpen, maar die waren aan slijtage onderhevig. We zochten naar een stabiel, duurzaam en slijtvast alternatief dat na de winterperiode eenvoudig te herstellen is. Dit gaat allemaal op voor Bestone. Wij hebben het zelf aangelegd. Het kan met een sleepraam en dan afrillen; wij hebben een asfaltstrijkmaschine tot onze beschikking en hebben het daarmee verwerkt. Dat levert een mooi resultaat op. Waar je op moet letten tijdens de verwerking, is het vochtpercentage. Het moet wat vochtig zijn om het goed te kunnen aanbrengen.'

Schots graniet of Bestone

Golfclub Zeewolde heeft 10.000 meter pad en begon in 2015 met het gebruik van Bestone voor de paden. Manager Bart Beekmans: 'Wij zijn de eerste golfbaan die Bestone toepaste. Bij toeval hoorden we over het product, dat al werd gebruikt langs spoorbanen. We hoorden

Aanleg Bestone door Vos Golf en Beton BV

Noorse Bestone 0/8 mm is een natuurlijk gebroken natuursteen uit de Bremangersteengroeve. De halfverharding heeft een groengrijze natuurlijke kleur en wordt gebruikt voor wandel- en fietspaden, parkeerplaatsen en erfverhardingen. Het product kan zelf aangebracht worden. Bestone voldoet aan het Besluit bodemkwaliteit en is uv- en vorstbestendig. Op schouwpaden naast het spoor ligt al tien jaar Noorse Bestone.

dat dit materiaal ook geschikt was voor andere toepassingen, zoals fiets- en wandelpaden. In eerste instantie hebben we op drie verschillende proefstukjes aangelegd van zowel Bestone als Schots graniet, het andere product van Graniet Import Benelux. Schots graniet is iets fijner en heeft een meer zalmroze kleur. In onze ervaring was het Schots graniet iets te fijn; daarom kozen we voor Bestone.' Beekmans: 'We hadden paden van kleischelpen. Die zijn vrij kostbaar vanwege het gewicht. Ook

gaan de schelpjes kapot en verkalkt het pad. Er ontstaat stof, dat gaat stuiven als het waait. Dus moesten we op zoek naar iets anders. Dat werd in eerste instantie een andere halfverharding, met bindmiddel. Ook dat was niet dé oplossing. Tijdens periodes met opdooi bleef het mengsel aan karretjes en schoenen plakken. Je had in no time plateauzolen, of je het wilde of niet. Vervolgens legden we een zandsteenproduct waarvan men zei dat het geen bindmiddel bevatte. Dit bleek bij droog weer enorm te stuiven. En wat wij een groot probleem vonden: een klein kuiltje werd bij regen al gauw een fikse kuil. Het bleek ook nog eens moeilijk te herstellen; hiervoor moesten we het pad kapotbreken en opnieuw leggen. Dus we hadden inmiddels de nodige ervaring opgedaan om te kunnen bepalen wat belangrijk is.'

Herstel na regen, dooi en droogte

Zaken die van belang zijn bij de keuze voor een halfverharding, zijn over het algemeen: hoe het materiaal zich houdt bij regen, opdooi en droogte, wat de kosten zijn, of het duurzaam is en of het eenvoudig te herstellen is bij beschadigingen. GC Zeewolde heeft tussen 2015 en vorig jaar stapsgewijs tien kilometer Bestonepad gelegd. 'Wij zijn er heel tevreden over,' vervolgt Beekmans. 'Een groot voordeel is dat het na de aanleg direct betreden kan worden. Het hoeft niet eerst in te klinken of uit te harden. Ook is het indien nodig eenvoudig te repareren. Ik zeg: indien nodig, want dat is niet gauw het geval. Vorig jaar, bij grote droogte, ontstonden er scheuren en gaten. Dat lag overigens meer aan onze ondergrond dan aan de Bestone. Maar toen het begon te regenen, herstelden de paden zich weer. Op plaatsen waar weinig gebeurt, groeit er wel onkruid op, dat via de lucht neervalt. Je kunt dat handmatig verwijderen, of denken: het is de natuur.' 'Af en toe gaan we er met een kleine shovel met

een flinke hark overheen om de bovenkant los te maken. Vervolgens rijden we dat dan weer aan. Ik heb hier voor de zekerheid altijd een half vrachttje liggen voor eventuele reparaties. We hebben het zelf gelegd. Hiervoor hebben we zelf een soort slee gebouwd, waarmee we het eenvoudig en netjes konden aanbrengen. De oude ondergrond is deels afgegraven, maar we hebben niet eerst een cunet afgegraven. De Bestone ligt op de bestaande klei en houdt zich goed. Wel moet je eerst even een paadje uitschuren. Inmiddels ligt de eerste lichte er nu zeker vijf jaar en het ligt er nog prima bij.'

Duurzaamheid

'Het is een goed product dat lang meegaat; dat is een aspect van duurzaam ondernemen', vindt Beekmans. 'Bestone is vele malen duurzamer dan een asfalt- of betonpad.' Van Os: 'Duurzaamheid speelt bij ons, Golfclub Welderen, een grote rol. Daarom past Bestone goed bij ons. Overigens ook vanwege de kleur; die past mooi in het landschap. We hebben de paden nu klaargemaakt voor het nieuwe seizoen. De toplaag is geborsteld en een klein beetje losgehaald. Waar nodig vullen we die aan en wordt het materiaal weer aangedrukt. Bestone heeft het natte seizoen goed doorstaan, ondanks de grote hoeveelheid regen. Hierdoor hebben we weinig onderhoud.' Albert Timmermans van Vos Golf en Sport BV beaamt dat laatste: 'Hier en daar was het wat papperig, maar voor het grootste deel ging het goed. Bij De Groene Ster hebben we 6000 m² pad aangelegd. We merken dat er in de markt belangstelling is voor deze halfverharding.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/32818/goed-te-onderhouden-halfverharding

Halfverharding op Golfclub Zeewolde

Halfverharding op Golfclub Welderen